

Snoeien

Op maandag 18 mei 2015 kregen 10 leden van ons stadsdorp snoeiles van Monique van de Geijn. De cursus was praktisch en beeldend van opzet, na de ontvangst met koffie, koek en chocola werd direct de eerste van de twee te bezoeken tuinen betreden. Daarbij kwamen meerdere aspecten aan de orde; de indeling van de tuin, de vorm van de heesters en bomen en het snoeien.

Het belangrijkste aspect van het snoeien van bomen en heesters in een tuin is dat de eigenaar weet welk beeld hij voor ogen heeft met zijn tuin. Vaak ontbreekt het inzicht hoe groot een boom of heester in de tuin zal worden. Dan worden er te grote bomen en heesters geplant en dan moet flink gesnoeid worden om de tuin leefbaar te houden. In de praktijk maakt men onderscheid tussen tuin-, laan- en parkbomen. Er zijn heesters die uitermate geschikt zijn voor tuinen, terwijl andere heesters meer geschikt zijn voor parken en plantsoenen.

Vormen en grootte

Het belangrijkste aspect bij het snoeien van een boom of heester is de kennis over planten. Hoe groot, breed of welke vorm heeft een boom of heester. Groeit deze bolvormig of juist piramidaal of vierkant? De vorm van de boom of heester is dus bepalend voor de snoei.

De praktijk van het snoeien

Algemeen: Snoei direct langs de stam, laat geen stompjes staan (kapstukken). Let er op dat het water van het snijvlak kan vloeien en voorkom inwateren zodat er geen rot ontstaat en de boom of heester inrot. Maak daarbij geen wonden. Zorg voor meer licht en lucht in de boom of heester. Verwijder alle kruisende takken. Bedenk dat de foute manier van snoeien het beeld in de tuin onrustig kan maken door het zicht op kapstukken. Let op of er dood hout in de boom of plant aanwezig is en snoei dat. Heesters en bomen met een overhangende groeiwijze hebben de neiging door te buigen. Zorg dan dat je van binnenuit snoeit zodat de boom of heester kan terugbuigen. Is de keuze van een heester of boom de juiste geweest in een tuin en is de heester of boom op juiste afstand van de nabijgelegen heester of boom gezet, dan is snoei haast niet nodig. Plant dus nooit een boom of heester dicht op elkaar. Dat geeft dode takken of de plant groeit sterker naar het licht.

De eerste door ons bezochte tuin is een dicht begroeide tuin, waar in de toekomst veel snoeiwerk nodig is. Als eerste wordt de boerenjasmijn gesnoeid. Bij het behouden van een deel van de tak wordt ongeveer een halve cm na de knoop gesnoeid. Daarna volgde de wilde sering ([zie foto](#)) waarbij gelet werd op de vorm. Na het vallen van de bladeren wordt de vorm opnieuw bekeken en wordt zo nodig bij gesnoeid. De kop van de magnolia is door de tuineigenaar verwijderd. Dat is vaak jammer. Om de magnolia een optimale parasolvorm te geven worden alle kleine takjes van de stam gehaald en in dit geval ook een dikke tak ([foto van magnolia met dikke zijtak](#)). De aucuba achter de magnolia zal op schouderhoogte worden teruggesnoeid om diepte in de tuin te krijgen. Dit moet het liefst tak voor tak gebeuren! Bij rozen moet het meerjarige hout er uit. De zachtgroene nieuwe scheuten worden vaak ten onrechte afgeknipt terwijl deze scheuten juist gehandhaafd moeten blijven om de plant te verjongen zodat de roos niet afsterft. Een camelia wordt niet gesnoeid maar de scheuten worden afgebroken, net als bij de rhododendron. Tegenwoordig vallen azalea's ook onder de familie van de rhododendron. De rhododendron heeft graag rhododendronmest en turf. Soms zijn er roestplekken op het blad. Met de hand snoeien (afbreken). De aanwezige mahonia staat er mooi bij ([zie foto, struik met besjes](#)). Langs de schutting staan duinrozen, de Hollandse oerrosos net als de hondsroos en elgantierrosos die allen als onderstam kunnen dienen bij de gecultiveerde rozen. Een fraaie winterbloeier is de Ionicera. De choisyea ternata ruikt lekker, de bloemen zijn wit ([zie foto](#)).

Waar de eerst bezochte tuin rijkelijk begroeid is en op een aantal plaatsen erg schaduwrijk kent de tweede tuin, die ook vol begroeid is, een zee van licht. Inmiddels zijn enkele bomen en struiken al weggehaald; de budleia (vlinderstruik) en de appelboom. Daar zal het waarschijnlijk niet bij blijven, de hazelaar staat namelijk een beetje ongelukkig tussen de camelia's die een fraaie groep vormen. Het advies wordt gegeven de hazelaar in september rondom een spade breed uit te steken zodat de hazelaar een kluit kan vormen en verplaatst kan worden. Er staat vrij vooraan in de tuin een mooie acer met daarachter een magnolia. Vanaf het terras achter het huis is het zicht op de tuin overweldigend. Door het weghalen van de appelboom, die vrij achter in de tuin stond, iets rechts van het midden, is het diepte effect verloren gegaan. Door deze tuin loopt een fraai gevormd yin-yangpad naar het terras achter in de tuin. Het terras wordt afgesloten door een oude muur waartegen wilde clematis groeit. Tegen deze muur zullen latten worden aangebracht om de klimplanten beter te laten groeien.

Er komen enkele wenken om de dieptewerking van de tuin iets te veranderen; een pergola tussen tuin en achterterras. Daar waar het groen overheerst kan men overwegen een heester met rode bladeren te planten zodat de kleur van de acer zich herhaalt in de tuin. Tussen deze tuin en de buurtuin bestaat een open scheiding met betonpaaltjes verbonden door een stang. Het is een idee om spandraden te spannen waarlangs begroeiing kan groeien, zodat men contact houdt met de burens en dieptewerking in de tuinen maakt.

Algemeen: In de winter kunnen groenblijvende heesters en bomen de vorm van de tuin een interessant beeld geven. Door hun prachtige vormen kunnen leibomen de structuur in de tuin bepalen. In de herfst kan de verkleuring van de bladeren een speciaal effect geven aan de tuin. Bij de aankoop van een plant met een net om de wortelkluit wordt aangeraden het net te verwijderen voor het planten en verder zorg te dragen voor een zeer goede inwatering om te voorkomen dat er rond de wortels lucht blijft zitten en de plant uitdroogt. Een plant die is verplaatst besteedt eerst energie aan het herstel van het wortelstelsel en pas daarna aan de groei boven de grond. Kijk bij het ontwerpen van heesterborders naar de grondsoort en bekijk ook of er meer schaduw of juist meer licht is. Laat eventueel een grondmonsteranalyse * maken van de grond in de tuin. De grondsoort is dan bepalend voor de keuze van planten en struiken. Waar worden nieuwe planten gekocht? Hoewel de kwaliteit van planten en struiken in de tuincentra is verbeterd gaat toch de voorkeur uit naar de grote kwekerijen, bijvoorbeeld in Boskoop of Oudenbosch e.a.

Denk ook aan leuke effecten; een wilde clematis die tussen een klimroos bloeit of in een boom die dood is. Maak in de tuin sowieso iets dat verrast.

Veel is buiten beschouwing gebleven tijdens deze leerzame en aangename dag, zo is verzamelen van zaden, het hebben van kuipplanten of een border ontwerpen een mogelijk onderwerp voor een volgende bijeenkomst.

- Bodemonderzoek voor tuinen: www.avvn.nl/natuurlijk-tuinieren/bodem-en-bemesting/bodemonderzoek

Monique van de Geijn, mei 2015